

Repetitorium vyšších rostlin 3

Vít Grulich

Caryophyllaceae

- součást karyofylidové větve dvouděložných
- dříve samostatná podtřída Caryophylliidae
 - někdy oddělovány Illecebraceae

Caryophyllaceae – příbuzní

- Aizoaceae
 - listoví sukulentní
- Phytolaccaceae
 - často dřeviny

Lithops olivacea
www.cz-kaktusy.cz

Phytolacca americana
www.phengels.club.fr

Caryophyllaceae

- převažují byliny
- výjimečně dřeviny – nižší keříky
 - Dianthus, Drypis

Drypis jacquiniana
www.mytho-fleurs.com

Caryophyllaceae

- listy většinou vstřícné
 - zřídka střídavé
- bez palistů
 - vzácněji palisty přítomny
 - Spargularia
- jednoduché, celistvé

Caryophyllaceae

- květenství vrcholičnaté nebo složené
 - vidlany
- květy cyklické
- stavěné podle čísla 5
 - řidčeji podle čísla 4
 - *Arenaria* sp. div.
- oboupohlavné
 - jednopohlavné jen vzácně
 - *Silene latifolia*, *S. dioica*, *S. otites* jsou dvoudomé
 - aktinomofní

Silene dioica

Caryophyllaceae

- květní obaly rozlišené
 - někdy přítomen pouze kalich
 - Scleranthus, Sagina procumbens
- kalich srostlý
 - Dianthoideae
- kalich volný
 - Alsinoideae, Paronychioideae

Sagina procumbens
www.plant-identification.co.uk

Caryophyllaceae

- tyčinky zpravidla ve 2 kruzích
 - někdy redukce do neúplného počtu
 - *Cerastium semidecandrum*
- gyneceum původně srůstá z 5 plodolistů
 - časté redukce na G3-2(-1)
 - *Silene*, *Dianthus*, *Scleranthus*

Caryophyllaceae

- gyneceum lyzikarpní
 - sekundárně jednopouzdré
 - centrální placenta
 - vajíček mnoho
- výjimečně vajíčko jediné
 - bazální placenta
 - Scleranthus

Caryophyllaceae

- plod tobolka
 - otvírání zpravidla vrcholovými zuby
 - je jich 2násobek plodolistů
- výjimečně plod bobule
 - Cucubalus
- vajíčko jediné – plod nažka
 - Scleranthus

www.ruhr-uni-bochum.de

Cucubalus baccifer
www.aruncia.puslapi.ai

Caryophyllaceae

- saponiny
- betalainy
 - pigmenty nahrazující antokyany

Caryophyllaceae

- kosmopolitní čeleď
 - 80 rodů, 2 000 druhů
- převaha v mírném a chladném pásu severní polokoule
 - v tropech výjimečné
 - na jižní polokouli v mírném pásmu

Caryophyllaceae

- Stanoviště rozmanitá
 - hory
 - V Himálaji vystupují až do 5700 m
 - stepi
 - louky
 - lesy
 - plevele
 - řada efemer
 - mokřady
 - i slané

Honckenya peploides

Caryophyllaceae

- využití člověkem
 - okrasné rostliny
 - obtížné plevely

Dianthus barbatus

Stellaria media
www.atlas-roslin.pl

Illecebrum

Illecebrum verticillatum

Spergularia

- jednoletky nebo krátkověké trvalky

Spergularia rubra

Spergularia echinosperma

Paronychia

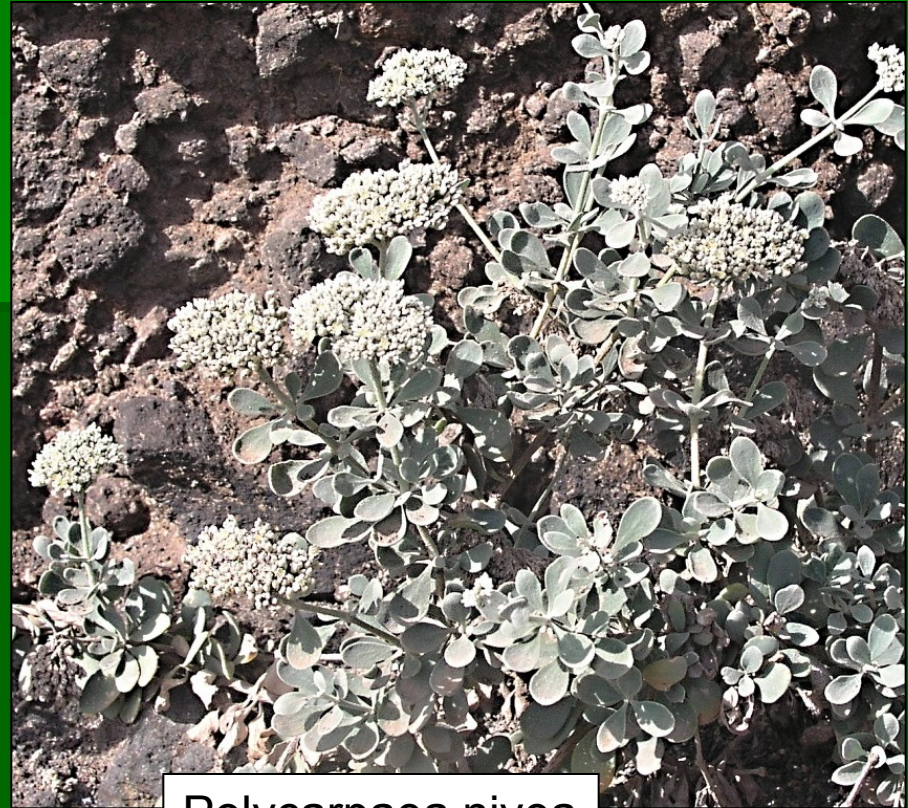

Paronychia illecebroides

Paronychia sinaica

Polycarpaea

Polycarpaea nivea

Polycarpaea gayi

Polycarpaea

Polycarpaea cespitosa

Scleranthus

- G1

Scleranthus perennis

Minuartia

Minuartia cespitosa

- řada oligotopních endemitů

Minuartia corcontica

Minuartia

Minuartia filifolia

Minuartia austriaca

Minuartia lanuginosa

Minuartia setacea

Minuartia

- některé druhy bez koruny

Minuartia sedoides

Minuartia cherlerioides

Stellaria

Stellaria longifolia

- G3
- rozmanitá stanoviště
 - lesy, mokřady, ruderaly

Stellaria uliginosa

Stellaria holostea

Cerastium

- velmi odobné ptačincům, G5

Cerastium uniflorum

Silene

- G 3
 - řidčeji G5

Silene armeria

Silene acaulis

Silene

Silene vulgaris

Silene rupestris

Silene uralensis

Saponaria

Saponaria pumila

Gypsophila

- různorodá stanoviště

Gypsophila repens

Dianthus

Dianthus sylvestris

- velmi početný rod
 - v Evropě vysoký lokální endemismus

Dianthus pavonius

Dianthus glacialis

Dianthus

Dianthus sylvaticus

- taxonomické problémy

Dianthus carthusianorum

Dianthus

Dianthus hoppei

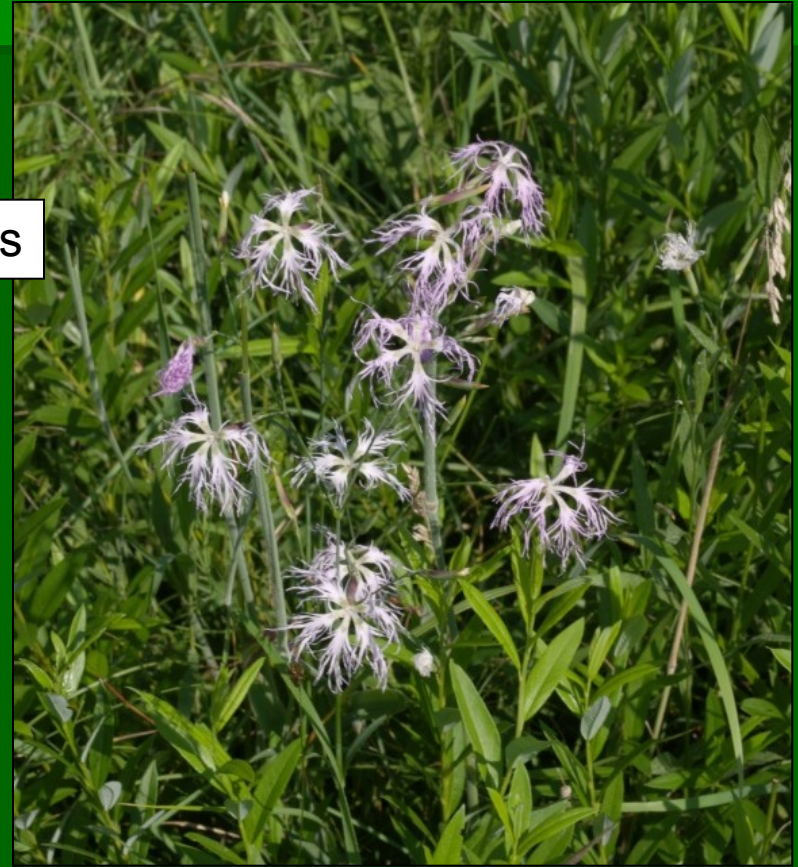

Dianthus moravicus

Dianthus superbus

- plasticita v rámci ČR

subsp. *superbus*

subsp. *alpestris*

Primulaceae

- dříve v podtřídě Dilleniidae
- dnes součást asteridové větve dvouděložných
 - v poslední době čeleď přehodnocena
 - Primulaceae
 - Myrsinaceae
 - oddělena část druhů do čeledi již dříve vymezené

Primulaceae

- byliny
 - často jednoleté
- výjimečně vodní
 - *Hottonia*

Hottonia palustris

Primulaceae

- někdy hlízký
 - Cyclamen
- listy zpravidla jednoduché
 - v přízemní růžici
 - střídavé, vsřícné i v přeslencech
 - palisty chybějí

Cyclamen purpurascens

Primulaceae

- květenství hrozen, druhotně okolík
 - listeny zpravidla přítomny
- květy oboupohlavné
 - podle čísla 5
 - aktinomorfní
 - kalich i koruna srostlé
 - koruna výjimečně chybí

Glaux maritima

Primulaceae

- andreceum redukováno na vnitřní kruh
 - vnější zřídka přeměněn na staminodia
 - význačná heterostylie
- gyneceum srostlé
 - parakarpní
 - placenta centrální nebo bazální
 - semeník svrchní

Primulaceae

- plody tobolky
 - otevírají se zuby nebo čepičkou

Primulaceae

- kosmopolitní čeleď
 - 30 rodů, 1 000 druhů
- převaha v mírném pásu severní polokoule

Primulaceae

- stanoviště
 - lesy
 - mokřady
 - plevele
 - hory
 - vzácně vody

Centunculus minimus

Primulaceae

- využití člověkem
 - okrasné rostliny
 - léčivé rostliny

Dodecatheon jeffreyi

Primula

- druhy nižších a středních poloh

Primula elatior

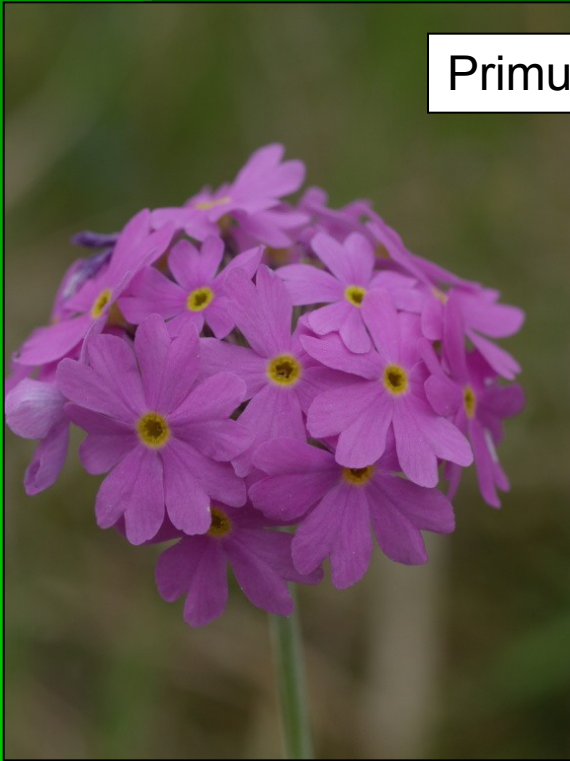

Primula veris

Primula

- četné druhy v horách

Primula farinosa

Primula halleri

Primula auricula

Primula

- četné druhy v horách

Primula glutinosa

Primula minima

Primula clusiana

Primula

Primula verticillata

Soldanella

- endemity evropských hor

Soldanella montana

Soldanella alpina

Soldanella

- endemity evropských hor

Soldanella austriaca

Soldanella pusilla

Androsace

- mnoho endemitů v horách

Androsace obtusifolia

Androsace chamaejasme

Androsace lehmanniana

Androsace villosa

Androsace

Androsace alpina

Androsace vitaliana

Lysimachia

Lysimachia nemorum

Lysimachia thyrsiflora

Lysimachia vulgaris